

Mezinárodní arbitráž

Rozhodci, rozhodčí senáty - předpoklady, ustanovení, vyloučení, povinnosti, pravomoc

**MUNI
LAW**

Osoba rozhodce

Osoba rozhodce

- „*Rozhodčí řízení stojí a padá s osobou rozhodce.*“
- Schopnost rozhodovat a vést řízení
- Požadavky na osobnost – právní a morální
- Existuje několik typů rozhodčího řízení – *ad hoc* a institucionalizované – platí pro obě

Rozhodce

- Požadavky kladené na rozhodce ZRŘ
  - §4 ZRŘ – obecné požadavky
  - Zvláštní podmínky – strany, řády rozhodčích soudů
  - §8 a násl. ZRŘ – požadavek nepodjatosti, nestrannosti a nezávislosti

Rozhodce

- § 4 ZRŘ
  - Jen fyzická osoba, i cizí státní příslušník
  - Osoba zletilá a plně způsobilá k právním úkonům
  - Nekompatibilita s některými funkcemi (soudce, soudce ÚS, státní zástupce)
  - Nemusí mít žádné vzdělání
  - Lichý počet rozhodců

Rozhodce

- Rozhodcem se fyzická osoba stává **přijetím** funkce rozhodce v konkrétním sporu
- Možnost vzdání se funkce, ale jen z vážných důvodů (§ 5 odst. 3 ZRŘ)
- Nutnost **neutrannosti** a **nepodjatosti** (čl. 8) – musí se sám vzdát, případně návrh k obecnému soudu
- Rozhodce je povinen zachovávat **mlčenlivost** (§ 6)

Zvláštní podmínky

– Řády rozhodčích soudů

- Rozhodci zapsáni na listině rozhodců, např. <https://www.soud.cz/seznamy-rozhodcu> (prof. Rozehnalová, doc. Valdhans, doc. Kotásek...)
- Článek IV Statutu Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR – *na listinu rozhodců může být zapsána osoba, která si svou činností osvojila způsobilost pro funkci rozhodce a jejíž vědomost a zkušenosti včetně znalosti práva ve spojení s osobními vlastnostmi dávají záruku úspěšného výkonu funkce rozhodce*

– Strany

- Rozhodčí řízení před stálým rozhodčím soudem x rozhodčí řízení *ad hoc*

Podmínky pro rozhodce dle RS při HK ČR a AK ČR

P

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Směrnice tajemnice Rozhodčího soudu o předpokladech pro výkon funkce rozhodce

1. Tato Směrnice je závazná pro všechny zájemce o zápis na seznam rozhodců Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR.
2. Osoba, která žádá o zápis na seznam rozhodců Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, musí splňovat následující předpoklady:
  - a) Věk alespoň 30 let.
  - b) Ukončené vysokoškolské vzdělání magisterského typu.
  - c) Vědomosti a zkušenosti včetně znalosti práva ve spojení s osobními vlastnostmi, které dávají záruku úspěšného výkonu funkce rozhodce.
3. Osoba splňující předpoklady uvedené v bodě 2., která žádá o zápis na seznam rozhodců Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR, musí:
  - a) Vyplnit dotazník rozhodce, který je ke stažení na webové stránce Rozhodčího soudu, a zaslat jej na e-mailovou adresu praha@soud.cz nebo poštou na adresu sídla Rozhodčího soudu.
  - b) Zároveň s dotazníkem nebo na výzvu Rozhodčího soudu předložit aktuální výpis z evidence rejstříku trestů.
4. Rozhodčí soud může stanovit další předpoklady pro zápis na seznam rozhodců pro některé druhy sporů, zejména písemné testy, osobní pohovory a absolvování specializovaných seminářů.
5. Rozhodčí soud může uchazeči, který byl zapsán na seznam rozhodců, uložit splnění dalších podmínek, zejména absolvování osobního pohovoru a specializovaného semináře.
6. V souladu s Čl. IV odst. (1) Statutu Rozhodčího soudu o zapsání na seznam rozhodců a o vpuštění ze seznamu rozhoduje předsednictvo.

JUDr. Marie Moravcová

tajemnice Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře ČR
a Agrární komoře ČR

Povinnosti rozhodce

- Povinnost mlčenlivosti (§6)
- Povinnost rozhodovat v souladu se ZRŘ a dalšími předpisy
- Oznamovací povinnost podle §8 ZRŘ
- Povinnost vzdát se funkce podle §12 ZRŘ

Postavení rozhodce

– Postavení soudce?

- Rozhodce je nadán pravomocí rozhodnout spor
- Požadavky na rozhodce dané zákonem
- Odmítání smluvního vztahu mezi rozhodcem a stranami – zásada nestrannosti
- Pravomoc rozhodce rozhodnout spor je obecně dána zákonem a pro konkrétní případ rozhodčí smlouvou
- Souhlas osoby s funkcí rozhodce

Postavení rozhodce

- Postavení osoby poskytující službu?
  - Existence smluvního vztahu mezi rozhodcem a stranami – otázka kvalifikace této smlouvy (mandátní, o poskytnutí služby, sui generis)
  - Obsah smlouvy – nestranné posouzení právního vztahu mezi objednateli – povinnost nestranně a nepodjatě rozhodnout v určité době, závazek mlčení, právo na odměnu, ...)
  - Problematické otázky: vznik smlouvy (především v případě náhradního jmenování soudem), účinky

Ustavení rozhodce

- § 7 ZRŘ
- Rozhodčí smlouva
  - Stálý rozhodčí soud (§21 Řádu)
  - Ujednání v rozhodčí smlouvě – jmenovité určení osoby rozhodce (nepraktické u rozhodčích doložek), mechanismus určení rozhodců (dohoda na jednom rozhodci, senát, stanovení *appointing authority*, náhoda jako např. los)
- §7 odst. 2
  - Rozhodčí smlouva neobsahuje ustanovení o určení rozhodců

Nepodjatost, nezávislost a nestrannost rozhodce

- § 8 – 12 ZRŘ
  - Zákon tyto pojmy nedefinuje
  - Podjatost – vnitřní psychický vztah rozhodce ke straně (=> upřednostňování nebo znevýhodnění)
  - Nezávislost a nestrannost – vztah rozhodce ke straně či projednávané věci
  - Předpoklad rovnosti stran -> řízení vede osoba, která není v žádném vztahu k účastníkům či jejich zástupcům a není zainteresována na průběhu a výsledku řízení
  - Hodnocení podle konkrétních okolností

Náhradní určení rozhodce - §9 ZRŘ

- Stálé rozhodčí soudy (§21 Řádu)
- Náhradní mechanismus obsažený v rozhodčí smlouvě
- §9 ZRŘ – obecný soud (výkon pomocné funkce)
  - Návrh kterékoli strany nebo jmenovaného rozhodce
  - Strana nejmenovala rozhodce
  - Rozhodci se nedohodli na předsedajícím rozhodci
  - Rozhodce se vzdá funkce nebo nemůže činnost rozhodce vykonávat
  - Věcná a místní příslušnost soudu - §§41 a 43 ZRŘ
  - Soud musí respektovat obecné požadavky na osobu rozhodce (§4), požadavek nestrannosti a nezávislosti (§10), požadavky vyplývající z rozhodčí smlouvy (např. kvalifikace)

Příklad

- Posudte doložku a situaci:
  - *Veškeré spory vyplývající z této smlouvy budou řešeny smírně za účasti mediátora, kterým smluvní strany jmenují paní XY. Jestliže se stranám nepovede vyřešit spor smírně, rozhodne paní XY spor v rozhodčím řízení jako rozhodce. Smírčí i rozhodčí řízení bude vedeno v angličtině. Jestliže by paní XY z jakéhokoliv důvodu nemohla funkci rozhodce vykonávat, bude spor rozhodnut v rozhodčím řízení vedeném v Praze v angličtině.*
- Analyzuj pohledem českého práva výše uvedené smluvní ujednání ve všech jeho částech, a to jak s ohledem na jeho obsah, formu a z pohledu vykonatelnosti výstupu z dané části.
- Strany se nemohou shodnout, zda rozhodčí řízení vedené v Praze má být vedeno jedním či třemi rozhodci. Odpověz na tuto otázku s uvedením argumentů pro obhájení odpovědi. V případě, že by se strana, která prohraje, domnívala, že rozhodce (či rozhodčí senát) nebyl při rozhodování nestranný, jaký postup může využít (v průběhu a po konci rozhodčího řízení)?

**MUNI
LAW**

Děkuji za pozornost.